

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የፌዴሬሽን ምክር ቤት ፅ/ቤት**

**የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ
አዲት ሪፖርት**

**መጋቢት 2016 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽ/ቤት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽ/ቤት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሃብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽ/ቤት ሥራ አመራር ሲሆን፣ የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው።

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን መሠረት በማድረግና የዋና አዲተርን የአዲት ሥልት በመከተል ነው። እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ/የአዲት አስተያየት/ ለመስጠት ያስችለናል።

አዲቱ የተከናወነው የዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽ/ቤት የተዘጋጁ የሂሳብ ሪፖርቶች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፤
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፤

ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

የፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽ/ቤት የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት የፌዴሬሽን ምክር ቤት ጽ/ቤት የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል፡፡

ምንም እንኳን ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

I. ህጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)፤

የወጪ ሂሳብ፤

1. የፌደራል መንግሥት ተሽከርካሪዎች ሥምሪትና እና አጠቃቀም መመሪያ ቁጥር 32/2004 በንዑስ አንቀጽ 10 የመንግስት ተሽከርካሪዎች መለዋወጫ ዕቃ አጠቃቀምና ቁጥጥርን በተመለከተ በቁጥር 4 መ/ቤቱ የራሱ ጋራዥ የሌለው ከሆነና ለመ/ቤቱ የጥገና አገልግሎት እንዲሰጥ ከተመረጠው ጋራዥ ጋር የገባው ውል የመለዋወጫ ዕቃ አቅርቦትን የሚጨምር ከሆነ የተለወጠው የመኪና ዕቃ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ላይ በተገለፀው መሰረት ለዕቃ ግምጃ ቤት መመለስ እንዳለበት ያመለክታል፡፡ ይሁን እንጂ ጽ/ቤቱ በተለያዩ ጊዜ ተሽከርካሪዎች ጥገና ለተከናወነበት ብር 3,035,226.42 ክፍያ የፈጸመ ሲሆን ቅያሬ የተደረገላቸው የተሽከርካሪ እቃዎች ወደ ጽ/ቤቱ እቃ ግምጃ ቤት ገቢ ስለመደረጋቸው ማስረጃ አልቀረበም፡፡

ተሰብሳቢ ሂሳብ፤

2. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በመመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያዛል፡፡ ይሁን እንጂ፤ በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በተሰብሳቢ የተያዘ በድምሩ ብር 1,927,905.41 በደንቡና በመመሪያው መሰረት ሳይወራረድ ተገኝቷል፡፡

ተከፋይ ሂሳብ፤

3. በፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 5 በተመለከተው መሰረት ተከፋይ ሂሳቦችን ለመከታተል ተገቢው የቁጥጥር ስርዓት መዘርጋቱንና መሥሪያ ቤቱ ተከፋይ ሂሳቦችን በገባው ግዴታ መሰረት በወቅቱ የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፤ በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በድምሩ ብር 321,602.77 በተከፋይ ተይዞ ተገኝቷል፡፡

II. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

1. የፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች የዋስትና አሰጣጥ ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 11/2003 ማንኛውም የመንግሥት መስሪያ ቤት የፌዴራል መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር እና የግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ እና እነዚህን አዋጆች ለማስፈጸም በወጡ፤ ደንቦች እንዲሁም መመሪያዎች ስለመንግሥት ገንዘብና ንብረት አጠባበቅ፤ አመዘጋገብና አያያዝ፤ ስለወጪ አከፋፈልና ጥቃቅን ወጪዎች የተወሰነ ገንዘብ እንዲሁም በግዥ ላይ ሊወሰዱ ስለሚገባቸው ጥንቃቄዎች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በገንዘብ ያዥነትና ሰብሳቢነት ወይም ንብረት ያዥነት ወይም በጥበቃ ሥራ ላይ የሚሰማሩ ሰራተኞች ሁሉ ለተሰጣቸው ኃላፊነት የሚሆን ዋስትና ወይም ተያዥ እንዲሰጡ እንዲያቀርቡ ማድረግ ይኖርበታል በማለት ይደነግጋል፡፡ በዚህም መሰረት ጽ/ቤቱ ዋስትና የሚያስፈልጋቸው መደቦች ዋስትና ማስያዛቸውን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡- የጽ/ቤቱ አስራ አራት ሠራተኞች ዋስትና ሳያሰጡ/ሳይጠሩ/ የመንግሥት ገንዘብና ንብረት በማንቀሳቀስ እና በመጠበቅ ላይ የሚገኙ መሆኑ፤

2. በፌዴራል መንግሥት የውስጥ ቁጥጥር ደረጃዎች መመሪያ ቁጥር 8/2003 ክፍል 4 አንቀጽ 13 መሰረት የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የተቋቋሙበትን ዓላማዎች ለማስፈጸም ዕቅዶችና ዝርዝር የዕለት ተዕለት ተግባራት በማከናወን ሂደት የሚከስቱ ችግሮችንና የተጋላጭነት ደረጃ ለመለየት የውስጥና የውጪ አዲተሮችንና ሌሎች የሚመለከታቸውን ባለሙያዎች በመጠቀም የሥጋት ምንጮች ዳሰሳ ማካሄድ እንዳለባቸው ተመልክቷል፡፡ ሆኖም መመሪያው ተግባራዊ መደረጉን በአዲት ወቅት ባደረገው ማጣራት የስጋት ተጋላጭነት ዳሰሳ (Risk Management Policy) ያልተዘጋጀ መሆኑ

3. በፌዴራል መንግሥት የውስጥ ቁጥጥር ደረጃዎች መመሪያ ቁጥር 8/2003 ክፍል ሁለት መሰረት ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው አካላት

ስለመሥሪያ ቤቱ አስፈላጊ መረጃ ለመሰብሰብ፣ ለመመዝገብ፣ ለማከናወን፣ ለማጠቃለል እና ሪፖርት ለማድረግ እንዲያስችላቸው በኮምፒውተር በታገዘ የመረጃ ሥርዓት ላይ ተስማሚ ቁጥጥሮችን መዘርጋት እና መጠበቅ እንዳለበት ተመልክቷል። በዚህ መ/ቤቱ የሚጠቀምበት የመረጃ ግንኙነት ቴክኖሎጂ (ICT) የመረጃ ሚስጥር ጠባቂነት ታማኝነትና አቅርቦት ሊያረጋግጥ የሚችል የመረጃ ቴክኖሎጂ ቀርጾ ሥራ ላይ ማዋሉን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

- የጽ/ቤቱ መረጃ/ሠነድ ከሥጋት ነፃ የሚሆንበት የፀደቀ (IT Security policy) የሌለው መሆኑ፤
- በጽ/ቤቱ ውስጥ የተዘጋጀና የጸደቀ “User Account Management Standard” የሌለ መሆኑ፤
- አደጋ ቢደርስ ተብሎ የተዘጋጀ ወይም ፎርማል የሆነና ተዘጋጅቶ የተቀመጠ የደህንነት መመሪያ የሌለ መሆኑ፤
- ቋሚ የስልጠና ንጥልም የሌለው መሆኑ፤
- በሁሉም ኮምፒውተሮች ላይ በመደበኛነት አዲስ ፀረ ሻይረስ ወቅቱን ጠብቆ ያልተጫነ መሆኑ፤
- የእሳት ማጥፊያ ስርዓቶች በሚመለከት የእሳት ማጥፊያ የሌለ መሆኑ፤
- የመጠባበቂያ እና የማቆየት ስትራቴጂ ያልተተገበረ መሆኑ፡

4. የመሥሪያ ቤቱ የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ባወጣው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት መፈጸሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

- ለመስክ ሥራ ለሚወጡ ሰራተኞች የሚፈጽመው የውሎ አበል ክፍያ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር ሰኔ 29 ቀን 2004 ዓ.ም በቁጥር ሲሰሚ/30/ጠ13/40/883 ባወጣው የውሎ አበል አከፋፈል መመሪያ መሰረት በመንገድ ላይ ለሚያሳልፉት ጊዜ በአዲሱ የውሎ አበል አከፋፈል መመሪያ መሰረት ቀርስ፣ ምሳና እራት በተጠቀሙበት ቦታ (ከተማ) እንዲሁም የአልጋ ክፍያ በጉዞ ወቅት ባደሩበት አካባቢ በወጣው የውሎ አበል አከፋፈል መመሪያ መሰረት በዝርዝር ታስቦ መሞላትና መክፈል ሲገባው በበጀት ዓመቱ ለተፈጸሙ የውሎ አበል ክፍያዎች በሙሉ የውሎ አበል ፎርም የተዘጋጀላቸው ቢሆንም ፎርሙ ላይ ሠራተኛው የት እንደሚሄድ ስንት ሠዓት እንደተነሳና እንደደረሰ በዝርዝር የማይሞላ መሆኑ፤

- አገልግሎቱ ለሚያዘጋጃቸው የስልጠናዎች የሰልጠና ፕሮፖዛል (ዝክረ-ሃሳብ) የማይቀርብና የሰልጣኞች ስም ዝርዝር የማይገለጽ መሆኑ፤
- ሰልጣኞቹ ከሌላ ቦታ የተጋበዙ ከሆነ የሰልጣኞች ማንነት እና ከየት መ/ቤት የመጡ ስለመሆኑ የሚገልጽ የመገጣጠሚያ ደብዳቤ ከሰነዶች ጋር የማይቀርብ መሆኑ፤
- የሂሳብ ማስተካከያ ምዝገባዎች ሲከናወኑ በሚመለከታቸው ኃላፊ የማይጸድቁ መሆኑ፤
- አብዛኛው የሂሳብ ማስተካከያ ምዝገባ ሲዘጋጅ ማስተካከያ ያስፈለገበት ምክንያትና የሚስተካከለው የምዝገባ ደረሰኝ ቁጥር የማይገለጽ መሆኑና አልፎ አልፎ የተገለጸውም ከመጀመሪያ ምዝገባ ጋር የማይመሳሰል ሆኖ መገኘቱ፤
- የነዳጅ ወጪ በሚጠየቅበት ወቅት የባለፈው 3 ወር የነዳጅ አጠቃቀም ባላንስ ተሰርቶ ለሂሳብ ክፍል ሳይቀርብ ለቀጣዩ 3 ወር ነዳጅ ግዢ የሚፈጸም መሆኑ፤
- አልፎ አልፎ የንብረት ገቢ ደረሰኞች ከወጪ ሰነዶች ጋር አብሮ የማይቀርብ መሆኑ፤

5. ክትትል አዲት፤

1. የ2014 በጀት ዓመት ግኝቶች፤

- አለአግባብ የተከፈከ የቤት አበል ብር 46,800 ውስጥ ተመላሽ የተደረገ 42,600.00 ሲሆን ቀሪ ብር 4,200.00፤
- የፌዴሬሽን ምክር ቤት አባልና የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴ ፀሐፊዎች ለሆኑት ለተከበሩ ወ/ሮ ባንቺይርጋ መለሰ እና ለተከበሩ ወ/ሮ ፀሐይ ወራሳ ከሆኑ አካል ክፍያ በተጨማሪ የመኖሪያ ቤት አበል የህዳር ወር 18,000.00 ሂሳብ በድምሩ ብር 36,000.00(18000*2) ያለአግባብ የተከፈለ መሆኑ፤
- አንድ የመስሪያ ቤቱ ሹፌር ጎንደር ለስራ ጉዳይ ከበላይ ሀላፊ ጋር በሄዱበት ጊዜ ለቆዩበት ቀናቶች የአደሩበት የአልጋ ብር 125,007.00 ያወራረዱ ቢሆንም ከአገኙት የውሎ አበል የአልጋ 40% ተቀንሶ ብር 120,036.60 መከፋል ሲገባው ብር 4,970.40 በብልጫ የተከፈለ መሆኑን፤
- አራት ከክልል ለስብስባ ከበላይ ሀላፊ ጋር ወደ አዲስ አበባ የመጡ ሹፌርና አጃቢዎች ለቆዩበት ቀናቶች ያደሩበት የአልጋ ደረሰኝ በወጪ ብር 38,183.88 ያወራረዱ ቢሆንም ከውሎ አበል የአልጋ 40% ተቀንሶ ብር 34,669.48 መከፈል ሲገባው ብር 3,514.40 በብልጫ የተከፈለ መሆኑን በጠቅላላ በድምሩ ብር 8,484.8 ያለአግባብ በብልጫ የተከፈለ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ብር 2,635.80 ተመላሽ የተደረገ ቀሪ ብር 5,849.00፤

- የቋሚ እና አላቂ እቃዎች በአንድ ክፍል ውስጥ ተቀላቅለው የተቀመጡ መሆኑ፤
- አስራ አንድ ካርቶን አዳዲስ የመኪና መለዋወጫ እቃዎች ያለ አገልግሎት የተቀመጡና መቼ እንደገቡ በቢን ካርድ ላይ ያልተመዘገቡ በመሆናቸው ጊዜያቸው የማይታወቅ መሆኑ፤ በንብረት ክፍል ውስጥ ተቀላቅለው የተቀመጡ መሆኑ፤
- ሶስት ጉርድ ጫማና አንድ የወንድ ቡትስና ጉርድ ጫማ አምስት መጫወቻ ኳሶች አገልግሎት የማይሰጥ የውሃ ማጣሪያ በአንድ ላይ የተቀመጡ መሆኑ፤
- ለሰራተኞች የሚሰጡ የመፀዳጃ ሶፍት ብዛት 1092 በክፍሉ ውስጥ የሚገኝ መሆኑ፤

II. የ2013 በጀት ዓመት ግኝቶች፤

- ከውሎ አበል ተመላሽ ያልተደረገ በድምሩ ብር 16,066.00፤
- የሚሰሩና የማይሰሩ ንብረቶች በአንድ ላይ በንብረት ክፍል ውስጥ ተቀምጠው የሚገኙ መሆኑ፤

የአዲት ግኝቶች ላይ አስፈላጊው የማስተካከያ እርምጃ እንዲወሰድ አስተያየት የተሰጠ ቢሆንም ተገቢው የማስተካከያ እርምጃ ያልተወሰደ መሆኑ ታውቋል።

የፌዴራል ዋናው አዲተር መሥሪያ ቤት

መጋቢት 2016 ዓ.ም